

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 75/2011-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. marca 2011 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti M., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. O. C., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv upravených v čl. 46 ods. 1 a 3, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 94/2009 a jeho rozsudkom zo 16. decembra 2009, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 78/2010 a jeho uznesením z 20. apríla 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti M., a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. júla 2010 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti M., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. O. C., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv upravených v čl. 46 ods. 1 a 3, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“)

v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 94/2009 a jeho rozsudkom zo 16. decembra 2009, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 78/2010 a jeho uznesením z 20. apríla 2010.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti okrem iného uviedla:

„Dňa 08. 02. 2010 bol navrhovateľovi doručený Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 5Co 94/2009-211, zo dňa 16. 12. 2009, ktorým bol potvrdený Rozsudok Okresného súdu v Trenčíne č. k. 14C 89/2006-141, zo dňa 19. 01. 2009, v právnej veci navrhovateľa: M., a. s., so sídlom B., proti odporcovi: Slovenská republika – Ú., so sídlom B. o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom Katastrálneho úradu v T., Správa katastra T. ...

Proti rozhodnutiu KS v Trenčíne č. k. 5Co 94/2009-211, zo dňa 16. 12. 2009 podal sťažovateľ dovolanie, ktoré odôvodnil podľa § 237 písm. f) O. s. p. z dôvodu, že odvolací súd svojim postupom odňal sťažovateľovi možnosť konať pred súdom.

Dovolanie sťažovateľa bolo Uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 78/2010, zo dňa 20. 04. 2010 odmietnuté. ...

Sťažovateľ svoje dovolanie odôvodnil tým, že odvolací súd prejednal a rozhodol vec na pojednávaní v neprítomnosti sťažovateľa. Sťažovateľ svoju neprítomnosť riadne a včas ospravedlnil z dôvodu, že s doterajším právnym zástupcom Dohodou ukončil poskytovanie právnych služieb ku dňu 11. 12. 2009 a nový právny zástupca potrebuje min. 5 dní na naštudovanie komplikovanej problematiky a rozsiahleho súdneho spisu. Zároveň navrhovateľ žiadal o odročenie nariadeného pojednávania.“

K samotnému odvolaciemu konaniu a dovolaciemu konaniu sťažovateľka uviedla, že „Odvolací súd neakceptoval ospravedlnenie sťažovateľa s jeho žiadosťou o odročenie pojednávania a vec prejednal a rozhodol v jeho neprítomnosti.

Najvyšší súd SR svoje rozhodnutie sp. zn. 4Cdo 78/2010, zo dňa 20. 04. 2010 odôvodnil tým, že zmena právneho zástupcu a nedostatok času na oboznámenie sa so spisom nie je dôležitým dôvodom na vyhovie žiadosti o odročenie pojednávania.

Sme toho názoru, že sťažovateľ mal dostatočne vážny dôvod na ospravedlnenie svojej neúčasti a žiadosti o odročenie pojednávania, keďže šlo o vec mimoriadne ťažkú a časovo

nároční. Vážnym dôvodom boli aj zdravotné problémy právneho zástupcu, v dôsledku ktorých došlo ku skončeniu právneho zastúpenia. Z tohto dôvodu ukončenie poskytovania právnych služieb s predchádzajúcim právnym zástupcom zo zdravotných dôvodov tohto zástupcu, je dostatočným dôvodom na odročenie pojednávania.

Vzhľadom na vyššie uvedené máme za to, že v dôsledku nezákonného a neústavného postupu súdu bola sťažovateľovi odňatá možnosť konať pre súdom a nebolo mu umožnené sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyjadriť ku všetkým skutočnostiam uvádzaným v súdnom konaní už v odvolacom konaní pred Krajským súdom v Trenčíne a následne bola nezákonnosť a neústavnosť potvrdená aj konaním Najvyššieho súdu SR.

Vzhľadom na skutočnosť, že vykonanie pojednávania v neprítomnosti účastníka konania napriek žiadosti o odročenie pojednávania z dôvodu zmeny právneho zástupcu a vykonanie dokazovania na takomto pojednávaní je závažným zásahom do základného práva na súdnu ochranu v súvislosti s právom na prejednanie veci v prítomnosti účastníka konania. Bolo povinnosťou už Krajského súdu zvolený postup odôvodniť. Toto chýbajúce odôvodnenie nemožno doplniť v dovolacom konaní najvyšším súdom. Z uvedeného aspektu treba považovať postup Krajského súdu za nepreskúmateľný.

V súvislosti s vysloveným názorom Najvyššieho súdu, podľa ktorého dôvodom zvoleného postupu mala byť skutočnosť, že právny zástupca nepredložil dôkaz o svojom zdravotnom stave resp. žiaden doklad o novom právnom zástupcovi, treba poukázať na ustanovenie § 5 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého súdy poskytujú pri plnení svojich úloh účastníkom v občianskom súdnom konaní poučenia o ich procesných právach a povinnostiach, pričom túto povinnosť nemajú, ak je účastník v občianskom súdnom konaní zastúpený advokátom. Sťažovateľ nebol v odvolacom konaní od 11. 12. 2010 zastúpený žiadnym advokátom.“.

Podľa sťažovateľky „Preto bolo povinnosťou Krajského súdu poučiť ho o potrebe predloženia dôkazu o zdravotnom stave resp. plnej moci nového právneho zástupcu.

Vyššie uvedený názor sa odzrkadlil aj v rozhodovacej praxi Ústavného súdu SR, a to v jeho rozhodnutí II. ÚS 136/08-61.“.

Sťažovateľka vo vzťahu ku konaniu krajského súdu ďalej uviedla, že *«V kontexte vyššie uvedeného je potrebné rovnako zvýrazniť, že Krajský súd v Trenčíne vo svojom potvrdzujúcom rozsudku sa dostal nad rámec právnych záverov súdu prvého stupňa, keď právne posúdil meritum veci bez toho aby tak bol učinil aj súd prvého stupňa. Táto zjavná neodôvodnenosť rozhodnutia Krajského súdu sa týka záveru o „neexistencii“ príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a nezákonnou činnosťou katastra, ktorá sa týkala len pozemkov a nie stavieb, na ktorých sťažovateľ mohol dosahovať zisk.*

Takýto záver je o to zarážajúcejší, že z listín založených v spise muselo byť Krajskému súdu zjavné, že nevyhnutnou podmienkou na získanie povolenia na stáčanie minerálnej vody je vlastníctvo alebo nájomný vzťah k pozemkom, na ktorých sa nachádza vrt (MP-1). Takýmto postupom odvolacieho súdu bola porušená aj zásada dvojinštantnosti a predmetné rozhodnutie predstavuje vo svojej podstate nie potvrdzujúce rozhodnutie ale zmeňujúce.

V nadväznosti na arbitrárnosť a vyššie uvedení zjavnú neodôvodnenosť postupu Krajského súdu je porušenie zásady rovnosti účastníkov umocnené o to viac, že sťažovateľ sa nemohol zúčastniť odvolacieho pojednávania, aj keď sa ho zúčastniť chcel, čo mu však Krajský súd odoprel.

Sťažovateľ so svojim právnym zástupcom ukončil Dohodou poskytovanie právnych služieb ku dňu 11. 12. 2009 (piatok). V pondelok 14. 12. 2009 túto skutočnosť so žiadosťou o odročenie pojednávania osobne doručil Krajskému súdu v Trenčíne s tým, že jeho nový právny zástupca na naštudovanie problematiky a spisu potrebuje min. 5 dní.

Za takejto situácie bolo prakticky nemožné zrealizovať naštudovanie spisu, pretože deň pred pojednávaním (v utorok 15. 12. 2009) spis už nebýva k dispozícii účastníkom spis už má k dispozícii senát (pojednávanie prebehlo v neprítomnosti sťažovateľa 16. 12. 2009).

Je potrebné zvýrazniť, že ak ku dňu 11. 12. 2009 došlo k ukončeniu poskytovania právnych služieb, potom už následné preukazovanie práceneschopnosti právneho zástupcu nemá svoje opodstatnenie.».

Podľa názoru sťažovateľky „Záver NS SR o tom, že sťažovateľ mal možnosť ukončiť právne zastúpenie a zvoliť si nového právneho zástupcu už 4. 12. 2009 sú rovnako nesprávne, pretože k tomuto dátumu v tom čase právny zástupca sťažovateľa nemohol

predpokladať či ku dňu 11. 12. 2009 resp. 16. 12. 2009 bude alebo nebude spôsobilý pre svoj zdravotný stav poskytovať plnohodnotné právne zastúpenie. ...

Podaním dovolania, ktoré Uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 78/2010, zo dňa 20. 04. 2010 bolo odmietnuté, vyčerpal sťažovateľ všetky možnosti ako sa domáhať nápravy spôsobeného nezákonného a neústavného stavu.

Z vyššie uvádzaných dôvodov máme za to, že Uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 78/2010, zo dňa 20. 04. 2010 ako aj Rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 5Co 94/2009-211, zo dňa 16. 12. 2009 bolo porušené právo sťažovateľa garantované v čl. 46 ods. 1 a 3, čl. 47 ods. 2 a 3, a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.“

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 78/2010 a Krajský súd v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 5Co 94/2009 porušili základné práva spoločnosti M., a. s., so sídlom B., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 3, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 78/2010, zo dňa 20. apríla 2010 a jemu predchádzajúci Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 5Co 94/2009-211, zo dňa 16. 12. 2009 sa zrušujú a vec sa vracia na ďalšie konanie.

Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky sa ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia spoločnosti M., a. s., so sídlom B., za zastupovanie v konaní pred Ústavným súdom SR, na účet advokáta JUDr. O. C., vedený v D. a. s., pobočka B., č. účtu: ... s uvedením variabilného symbolu VS: 170/2010 do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom skúmal, či spĺňa zákonom predpísané náležitosti podľa § 20 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde a či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti vychádzal z toho, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov ustanovených v zákone.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

1. Vzhľadom na to, že posúdenie časti sťažnosti týkajúcej sa namietaného porušenia základných práv sťažovateľky označeným postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 94/2009 a jeho rozhodnutím zo 16. decembra 2010 závisí od posúdenia časti sťažnosti týkajúcej sa namietaného porušenia označených práv sťažovateľky postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 78/2010 a jeho uznesením z 20. apríla 2010, ústavný súd v prvom rade posúdil, či mohlo dôjsť označeným postupom najvyššieho súdu k namietanému porušeniu sťažovateľkou označených základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy. Uznesením sp. zn. 4 Cdo 78/2010 z 20. apríla 2010 najvyšší súd rozhodol o dovolaní sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu č. k. 5 Co 94/2009-211 zo 16. decembra 2009. Najvyšší súd ako dovolací súd nedospel k záveru o prípustnosti dovolania na základe dovolacích dôvodov uvedených sťažovateľkou, ani na základe svojej povinnosti prihliadať na vady konania z hľadísk uvedených v § 237 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), a preto dovolanie odmietol. Z týchto skutočností sťažovateľka vyvodzuje záver, že najvyšší súd

odmietnutím dovolania porušil jej základné právo garantované v čl. 46 ods. 1 a 3, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy.

V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je okrem iného uvedené:

„Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). V prejednávanej veci nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku odvolacieho súdu, lebo dovolanie žalobcu nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku (§ 238 ods. 1 O. s. p.), odvolací súd sa neodchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, lebo dosiaľ v tejto veci ani nerozhodoval, a preto ani nevyslovil právny názor (§ 238 ods. 2 O. s. p.) a dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, a nesmeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O. s. p.). Z dôvodu neprípustnosti dovolania podľa § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. dovolací súd nemá právo preskúmavať napadnuté rozhodnutie z vecnej stránky a zaoberať sa tvrdeniami o výskyte inej procesnej vady konania (o nesprávnom hodnotení dôkazov, o nesprávnom, či neúplné zistenom skutkovom stave veci, t. j., či súd prihliadol na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vydané v inom konaní, či sa vysporiadal s otázkou vykonaného dokazovania pred súdom prvého stupňa a pod.) majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) O. s. p. alebo z hľadiska správnosti právneho posúdenia veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.

So zreteľom na obsah dovolania a vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O. s. p.) dovolacieho súdu skúmať vždy, či v konaní nedošlo k závažným procesným vadám v zmysle § 237 O. s. p. neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie splnenia podmienok prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesným vadám v zmysle § 237 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu), ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne

rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O. s. p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný, a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesné neprípustné. Treba ale uviesť, že z hľadiska posúdenia existencie niektorej z uvedených procesných väd ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je významný subjektívny názor účastníka o tom, že v konaní došlo k jednej z týchto väd, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Dovolateľ vady konania v zmysle § 237 písm. a) až e) a g) O. s. p. nenamietal a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

So zreteľom na žalobcom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameral na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednáwanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. ...

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1) odňatie možnosti konať pred súdom, 2) to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3) možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na

zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f) O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že odvolací súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupoval v súlade s právnymi predpismi a žalobcovi neznemožnil uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

Z obsahu dovolania žalobcu je zrejmé, že prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) O. s. p. vyvodzuje z toho, že odvolací súd napriek jeho žiadosti o odročenie pojednávania 16. decembra 2009 vec prejednal bez jeho účasti, i keď svoju neúčasť na tomto pojednávaní riadne a včas ospravedlnil tým, že s doterajším právnym zástupcom dohodou ukončil poskytovanie právnych služieb 11. decembra 2009 a nový právny zástupca potrebuje minimálne 5 dní na naštudovanie komplikovanej problematiky a rozsiahleho súdneho spisu.

Podľa § 101 ods. 2 O. s. p. súd pokračuje v konaní aj keď sú účastníci nečinní, a ak sa riadne predvolaný účastník neustanoví na pojednávanie a ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takéhoto účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy. Toto ustanovenie platí aj pre konanie na odvolacom súde (§ 211 O. s. p.).

V danej veci odvolací súd vytýčil pojednávanie na 25. novembra 2009. Predvolanie na toto pojednávanie bolo doručené žalovanému 16. novembra 2009 a právnemu zástupcovi žalobcu, JUDr. M. K., bolo predvolanie na toto pojednávanie uložené na pošte Bratislava 5 dňa 18. novembra 2009, kde si ho advokát osobne prevzal 4. decembra 2009. Listom z 20. novembra 2009, JUDr. M. K., požiadal Krajský súd v Trenčíne (doručený súdu 23. novembra 2009) o odročenie pojednávania vytýčeného na 25. novembra 2009 z dôvodu jeho onemocnenia s tým, že lekárske potvrdenie doručí súdu v lehote 10 dní (lekárske potvrdenie do spisu doložené nebolo ani do rozhodovania dovolacím súdom - pozn. dovolacieho súdu). Krajský súd v Trenčíne 25. novembra 2009 pojednávanie odročil z dôvodu pracovnej neschopnosti právneho zástupcu žalobcu na termín 16. decembra 2009. Predvolanie na toto pojednávanie bolo doručené žalovanému 30. novembra 2009, právnemu zástupcovi žalobcu bola v tento deň zásielka súdu uložená na pošte, kde si ju

právny zástupca vyzdvihol 4. decembra 2009. Listom z 11. decembra 2009 doručeným odvolaciemu súdu 14. decembra 2009 oznámil žalobca konajúcemu súdu, že žiada odročiť pojednávanie vytýčené na 16. decembra 2009 z dôvodu, že s doterajším právnym zástupcom ukončil dohodu o poskytovaní právnych služieb dňom 11. decembra 2009 a nový právny zástupca - ktorého meno neuviedol - potrebuje minimálne 5 dní na naštudovanie problematiky i súdneho spisu. Prílohu listu tvorila dohoda o ukončení poskytovania právnych služieb z 11. decembra 2009. Plná moc na zastupovanie novým advokátom v tomto konaní do spisu doložená nebola. Odvolací súd v zápisnici o pojednávaní oboznámil podanie žalobcu zo 14. decembra 2009 (správne 11. decembra 2009) a rozhodol, že vec prejedná v neprítomnosti žalobcu.

V takomto postupe odvolacieho súdu nemožno vidieť vadu konania namietanú dovolateľom.

Dôležitý dôvod v zmysle § 101 ods. 2 O. s. p. môže byť vyvodzovaný len zo skutočnosti, ktorá je vo vzťahu k prebiehajúcemu súdnemu konaniu a nariadenému pojednávaniu so zreteľom na všetky okolnosti vážna (svojou povahou znemožňujúca každému účastníkovi občianskeho súdneho konania za rovnakých okolností účasť na súdnom pojednávaní), súčasne ospravedliteľná (všeobecne prijímaná ako odpustiteľná), nepredvídateľná (nepredvídaná alebo neočakávaná), neodvratiteľná (neumožňujúca účastníkovi prijať opatrenie prekonávajúce príčinu neúčasti na pojednávaní) a náhla (vzhľadom na časové súvislosti nedovoľujúca účastníkovi uskutočniť kroky vedúce k jeho účasti na pojednávaní). Dôležitosť dôvodu, ktorým je odôvodňovaná žiadosť neprítomného účastníka o odročenie pojednávania (§ 101 ods. 2 O. s. p.), posudzuje súd podľa okolností toho-ktorého prípadu.

Dôvod vymedzený v podaní žalobcu - dohoda o ukončení poskytovania právnych služieb advokátom a nedostatok času na oboznámenie sa so spisom novým právnym zástupcom - nemožno kvalifikovať za dôležitý dôvod na odročenie pojednávania. Predvolanie na ďalší termín pojednávania (keď prvé pojednávanie bolo na žiadosť právneho zástupcu žalobcu odročené) bolo procesnej strane žalobcu doručené s časovým predstihom výrazne presahujúcim zákonnú 5-dňovú lehotu, čím bol vytvorený dostatočný priestor na prípadnú zmenu právneho zástupcu. Navyiac, podanie žalobcu z 11. decembra

2009 požadujúce ďalšie odročenie pojednávania, neobsahovalo žiaden doklad, ktorý by potvrdzoval existenciu nového právneho zastúpenia žalobcu v súdnej veci.

Dovolací súd zastáva názor, že zmena právneho zastúpenia a nedostatok času na oboznámenie sa so spisom, navyiac za situácie, keď plnomocenstvo na zastupovanie v konaní nebolo predložené, nie je dôležitým dôvodom na vyhovie žiadosti o odročenie pojednávania v zmysle § 101 ods. 2 O. s. p. Zo spisu nevyplýva, že by žalobca nemal dostatok času zmeniť si právneho zástupcu, ktorý by bol schopný v zostávajúcom čase do pojednávania oboznámiť sa s obsahom spisu a zúčastniť sa na pojednávaní. Prípadná neschopnosť zorganizovať zastupovanie účastníka na požadovanej úrovni (a teda aj účasť advokáta alebo jeho zástupcu na súdnom pojednávaní) ide na ujmu účastníka alebo advokáta, nie súdu. Ak sa žalobca chcel zúčastniť pojednávania, o termíne pojednávania vedel, takže si mohol takto uplatniť svoje procesné práva a pokiaľ chcel byť v tomto konaní zastúpený advokátom, mohol zmenu v právnom zastúpení urobiť najneskôr v čase od 4. decembra 2009, kedy mu (jeho právnemu zástupcovi) bolo doručené predvolanie na pojednávanie vytyčené odvolacím súdom na termín 16. decembra 2009. Ak za daného stavu odvolací súd prejednal a rozhodol vec v neprítomnosti žalobcu (§ 101 ods. 2 O. s. p.) neodňal mu možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) O. s. p.

So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 218 ods. 1 písm. c) O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p. ako neprípustné odmietol bez toho, aby sa mohol zaoberať aj jeho ďalšími námietkami spochybňujúcimi správnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom. “

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej príčinnej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním, rozhodnutím alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu alebo napadnutým rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 218/07).

Ústavný súd nespochybňuje, že aj v dovolacom konaní sa vyžaduje, aby sa dodržali ústavnoprocené princípy garantujúce spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. Možnosť domáhať sa právnej ochrany v dovolacom konaní je však limitovaná v čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa tam uvedených práv možno domáhať len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú (v danom prípade sú to príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku).

V súlade so svojou konštantnou judikatúrou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľne a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Na posúdenie prípustnosti dovolania je zásadne príslušný dovolací súd. Skutočnosť, že sťažovateľka zastáva iný právny názor, ako prijal v tejto veci najvyšší súd, nemôže viesť k záveru o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojim vlastným. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom (v tomto prípade najvyšším súdom) by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02). Podľa ústavného súdu však posúdenie prípustnosti dovolania zo strany najvyššieho súdu takéto nedostatky nevykazuje. Naopak, ním vyslovené závery sú súčasťou konštantnej súdnej praxe všeobecných súdov.

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu dospel k záveru, že z jeho odôvodnenia nepochybne vyplýva, z akých dôvodov podľa jeho názoru nie je prípustné dovolanie podľa § 237 písm. f) OSP. Najvyšší súd reagoval na všetky relevantné argumenty sťažovateľky v dovolaní a ústavne akceptovateľným spôsobom posúdil podmienky prípustnosti dovolania aj podľa § 238 OSP. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nezistil v jeho postupe znaky svojvoľnosti a nedospel ani k záveru, že napadnuté uznesenie je arbitrárne alebo nedostatočne odôvodnené (I. ÚS 143/06).

Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že sťažovateľka svoju sťažnosť v podstate opiera o rovnaké argumenty, aké uviedla v dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu. V súvislosti s uvedeným ústavný súd pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

Pokiaľ sa sťažovateľka s právnym názorom najvyššieho súdu v otázke akceptácie vyslovenej neprípustnosti ním podaného dovolania nestotožňuje, ústavný súd poukazuje na to, že otázka posúdenia podmienok dovolacieho konania je zásadne otázkou zákonnosti a jej riešenie nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľkou označených základných práv (IV. ÚS 238/07), ak všeobecný súd postupoval v súlade so zákonom a neporušil pritom ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy.

Na základe uvedeného, ako aj so zreteľom na argumentáciu sťažovateľky v sťažnosti ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nemožno prijať záver o takej príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu a základnými právami sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a 3, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, na základe ktorej by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné reálne dospieť k záveru o porušení týchto práv.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, že sťažnosť v časti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojich

označených práv uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 78/2010 z 20. apríla 2010, odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

2. Sťažovateľka podľa znenia petitu sťažnosti žiada vysloviť porušenie označených základných práv aj postupom krajského súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 94/2009 a jeho rozsudkom č. k. 5 Co 94/2009-211 zo 16. decembra 2009.

Súčasťou konštantnej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého podanie neprípustného dovolania nemožno z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za vyčerpanie účinného prostriedku nápravy v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde. V prípade, že dovolanie nie je prípustné, nemožno ho považovať za účinný procesný prostriedok, ktorý zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd (m. m. II. ÚS 64/06, II. ÚS 103/09).

V súvislosti s týmto právnym názorom ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej opravným prostriedkom, ktorým je podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde podmienená prípustnosť sťažnosti, nemôže byť každý v zákone predvídaný opravný prostriedok, ale iba taký, po podaní ktorého sa rozvinú procesné vzťahy v príslušnom konaní, ktoré vedú k prerokovaniu a rozhodnutiu vo veci samej (II. ÚS 77/06, IV. ÚS 348/2010).

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde možno podať sťažnosť v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, ktorým malo dôjsť k namietanému porušeniu základného práva.

Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, proti ktorému tento opravný prostriedok nie je prípustný, nemožno prihliadať na rozhodnutie najvyššieho súdu o jeho odmietnutí v súvislosti s plynutím lehoty na podanie sťažnosti podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Cdo 78/2010 z 20. apríla 2010 dovolanie sťažovateľky odmietol ako neprípustné bez toho, aby sa zaoberal aj jeho ďalšími námietkami spochybňujúcimi správnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

V nadväznosti na uvedené v danej veci lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu proti rozsudku krajského súdu č. k. 5 Co 94/2009-211 zo 16. decembra 2009 začala plynúť nadobudnutím právoplatnosti tohto rozhodnutia (8. februára 2010). Sťažnosť sťažovateľky bola doručená ústavnému súdu 26. júla 2010 (daná na poštovú prepravu 23. júla 2010), teda v čase, keď už nepochybne uplynula dvojmesačná lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že zákon o ústavnom súde neumožňuje odpustiť zmeškanie tejto lehoty (napr. I. ÚS 235/03, I. ÚS 156/04, II. ÚS 267/04, IV. ÚS 35/04), ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako oneskorene podanú.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v petite jej sťažnosti.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2011